

Movitz

Svenska Hornsällskapets medlemstidning

Nummer 6, december 1995

Innehåll

Notiser	3
Hornets historia VI	5
Skivor	9
Elegi	11
Ny bok för hornister	12
Festival International de Cors	13
Michel Garcin-Marrou	17
Richard Watkins	18
Frøydis och Ib	19
Det tolfte Nordiska Hornseminariet på Visingsö -96	20

Annonserer i detta nummer:

Brassdoktorn	16
kap horn musik	4
Musica blåsexperten	8
Rauch Horns	4

Movitz, ISSN 1104-8700

Utgivare

Svenska Hornsällskapet

Redaktion

Daniel Brandell
Thomas Ekman
Sven Eliasson
Christer Printz

Tryckeri

Printit, Göteborg

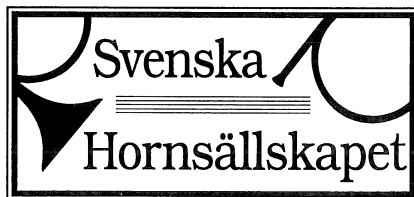
Årsavgift

200 kr
100 kr för studerande
300 kr för familj

Postgiro

58 31 07-8

Vill du bli medlem i

?

Är du inte medlem redan, eller känner du någon eller några hornister (eller andra intresserade) som skulle vilja bli medlemmar i Svenska Hornsällskapet?

Årsavgiften i Svenska Hornsällskapet är 200 kr (100 kr för studerande, 300 kr för en hel familj)

Vill du bli medlem i SHS sätter du in pengarna på
postgirokonto 58 31 07-8

OBS! Glöm inte att ange **namn och adress** på inbetalningskortet.

Svenska

Hornsällskapets styrelse

Ordförande

Rolf Bengtsson 08-759 62 69
Blåvidegränd 88
162 45 VÄLLINGBY

Kassör

Anita Andersson 08-669 68 42
Anders Reimersväg 11 1tr
117 50 STOCKHOLM

Sekreterare

Helena Sandström 0921-690 15
Storgårdsvägen 47
961 51 BODEN

Övriga ledamöter

Ronnie Granath 031-41 09 00
Högadalsgatan 17

Karin Zachrisson 011-12 30 11
Klingbergsgatan 61
603 54 NORRKÖPING

Suppleanter

Staffan Sjösvärd 0585-43039
Bäckatorp Dornen
716 94 MULLHYTTAN

Carl-Magnus Trygg
Rudeboksvägen 138
226 55 LUND

Tidningsgruppen

e-post: shs@nok.se
www: <http://www.nok.se/shs/>

Daniel Brandell 08-773 35 99
Högmoravägen 26
138 36 ÄLTA

Thomas Ekman 040-49 66 32
Giggatan 12
212 42 MALMÖ

Sven Eliasson 0500-41 46 92
Havstenavägen 36
541 43 SKÖVDE

Christer Printz 0171-701 14
Rösta
740 81 GRILLBY

Manusstopp för nästa nummer: 96-04-01

Notiser

Sedan några månader har hornlistan på Internet fått förstärkning i form av en mycket debattglad **Hans Pizka**, hornist, notförläggare mm.

Han är inte rädd för att marknadsföra sig, sina inspelningar och utgivningar och det har retat en del. Han har dessutom varit inblandad i en dispyt, som började med en okunnigs fråga om Beethovens hornkonsert, fortsatte med en utskällning av Pizka (i stil med "den som inte känner till Beethovens hornsonat ska inte spela horn..."). Detta ledde bl a till debatter om europeisk kontra amerikansk musikutbildning och professionellas inställning till amatörer.

En annan fråga gällde **Barry Tuckwells** förmåga att spela utan att tillsynes behöva tömma hornet. Det beror på att Tuckwell har flera vattenklaffar (minst sex(!) enligt en källa), som dessutom via snören kan nå från tummen i spelposition. Innan detta blev klarlagt hade flera bidragit med mer eller mindre fantasifulla teorier och anekdoter om denna förmåga. Text denna:

Tuckwell har med hjälp av yoga lärt sig kontrollera sin salivmängd, och behöver därför aldrig tömma sitt horn. Jag hade en vän som också lärde sig denna teknik, men han gick längre än vad som var menat att människan ska gå i sin strävan att behärska naturen: Han spelade så torrt att det blev nödvändigt att hålla vatten in i hornet under konserterna för att inte instrumentet skulle bli för torrt. Vid ett framförande av Gordon Jacobs konsert, glömde han att hålla i lite vatten under den sista pausen. Han hade gått för långt! Vid den allra sista insatsen förde han hornet till sina läppar, och torrheten i hornet överrumplade honom, och, mitt framför våra förvånade ögon, sög hornet i sig all den vätska som fanns kvar i hans kropp och av honom blev bara **stoff** kvar. Slutackordet blåste iväg solisten.

Ok. Nu vet ju alla, eller hur? – att det inte är saliv, utan kondens som rinner ut på persiska mattan när du spelar för hela slakten på farmors 80-årsdag. Detta måste gång på gång påpekas för alla

åhörare för att de ska kunna slappna av lyssna till musiken.

Delar av Movitz finns numera att läsa på Internet (<http://www.nok.se/shs>). Hemsidan har besökts av ganska många, inte minst av intresserade i andra länder.

En som hittade Svenska hornsällskapet den här vägen är **Ulf Grahn**, svensk kompositör som numera bor i USA. Det visade sig att Ulf Grahn har skrivit en hel del för hornet, ofta kamarmusikaliska verk. Ett par exempel:

- För Mälarkvintetten har han skrivit *Blå Dunster*, en instrumental opera(!) för blåskvintett.
- 1991 skrevs verket *Three Water Colors* för horn och och piano. Verket innehåller tre stycken: *Coming to Shore*, *On the Beach* och *Return to Sea*. Verket uruppfördes i Florida 1995 av hornisten Paul Basler. *Three Water Colors* finns tillgängligt hos Svensk Musik (STIMs informationscentral för svensk musik).

Ulf Grahn meddelar också att han gärna tar emot beställningar av nya verk.

Nu är den första orkestern utan musiker verklighet. Det är operan i Kentucky som har ersatt sina musiker med två tekniker och en hop inspelade snuttar från symfoniorkesterns instrument. Det är *Hans och Greta* av **Humperdinck** detta det gäller – en opera som normalt kräver en orkester på ca 100 man, och kan man göra sig av med den, finns mycket pengar att tjäna... Operachefen anser att det låter nästan lika bra som en riktig orkester, bl a beroende på att teknikerna kan följa dirigentens tempoväxlingar.

Nu ska man väl inte fästa så stor vikt vid hur en operachef tycker att det låter – en recensent tyckte i alla fall att brasset lät som om det var taget ur en gammal syntpop-skiva från 70-talet...

Första hornsolisttävlingen

En sverigepremiär begicks lördagen den 16 september, då Göteborgs Hornklubbs (och Sveriges) första solisttävling för hornister gick av stapeln.

Det låg spänning i luften när de tävlande samlades till lottdragningen. Ett tjugotal åhörare hade infunnit sig förutom juryn, som bestod av Ilene Chanon och Dan Hjalmarsson från Göteborgsoperans orkester, Lisa Ford och Malcolm Page från Göteborgs Symfoniker samt Sven Eliasson, frilanshornist.

Fem hornister ställde upp i tävlingen:

Johan Lindstrand, **Rickard Johansson** och **Gunnar Rohlén**, som alla har studerat eller studerar på Musikhögskolan i Göteborg. **Björn Olsson**, som går på Musikhögskolan i Oslo och **Einar Öhman**, som kom från Musikhögskolan i Stockholm.

I första omgången spelades Mozarts andra hornkonsert sats 1 och 2. Därefter blev det paus medan juryn sammanträdde. Två av de tävlande gick till final, nämligen Gunnar Rohlén och Einar Öhman.

I finalen hade de tävlande möjlighet att välja mellan fyra olika stycken och Gunnar valde att spela Strauss första hornkonsert medan Einar spelade Allegro delen ur Schumanns Adagio och Allegro.

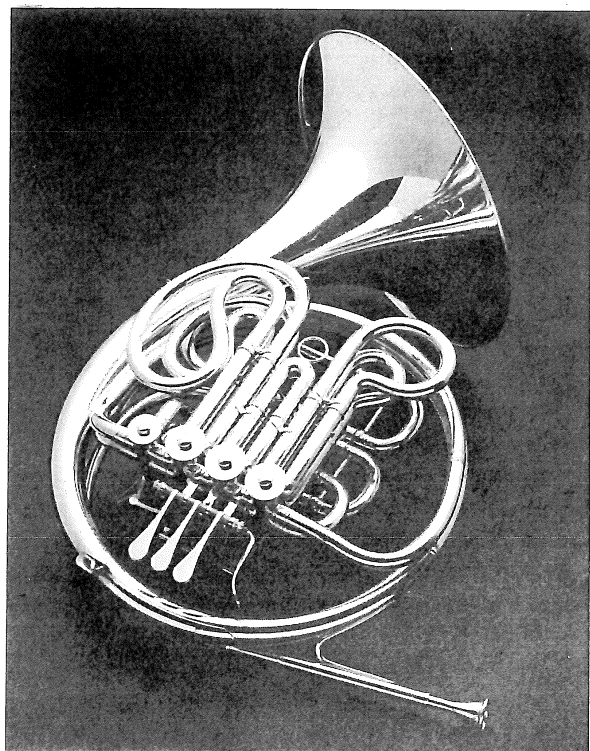
Som avslutning fick båda spela ett a vista-stycke. Sedan var det åter dags för juryn att sammanträda.

Det var en enig jury som utsåg Einar Öhman till vinnare av Göteborgs Hornklubbs solisttävling 1995.

Diplom och en fantomfigur i sten utdelades till vinnaren, som också kommer att få spela som solist med Göteborgs Ungdomsorkester.

Grattis Einar!

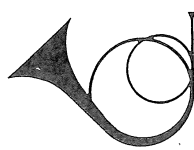

*New
address!*

Double Horns
Single Horns
Deskant Horns
Natural Horns
Restorations

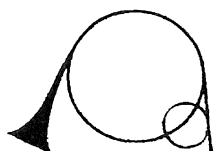
Daniel Rauch, Horn Maker

Rauch Horns

PROF. KOHTS VEI 77
N-1320 STABEKK, NORWAY
TLF.: (47) 67 12 11 99
FAX : (47) 67 12 15 99

kap horn musik

hornnoter

brett sortiment till smala priser

sänd efter prislista!

torparegatan 39

441 65 alingsås

tel./fax 0322/55311

Hornets Historia VI

Hornisten och osthandlaren Josef Leitgeb.

Wolfgang vaknade i morse och började gråta därför att han saknade Herr Leitgeb och andra vänner.

Så skriver Leopold Mozart hem till familjen i Salzburg från Augsburg 1763 om sin 7-årige son. Vem var då denne Leitgeb?

Han föddes i Neu-Lerchenfelder-Pfar den 8:e oktober 1732. Hans namn stavades på olika sätt (Leitgeb, Leutgeb eller Liekheb), men vi använder Leitgeb, eftersom detta var det sätt, som familjen Mozart stavade det på.

Han blev upplärd på valthorn och violin i Wien, men det finns ingen uppgift om vilka som var hans lärare. Leitgeb nämns för första gången 1752 i Ditters von Dittersdorfs levnadsbeskrivning och då som medlem i prinsen av Sachsen-Hildburghausers privatorkester: *Einen Leutgeb auf einzelnen Waldhorn.*

Här etablerade sig Leitgeb som solist. Senare framträdde han ofta som solist vid Wiens Burgteater och hans rykte som varande en mycket bra valthornsolist började spridas.

Den 2:a november 1760 gifte sig Leitgeb med dottern till en ost- och korfabrikant, Barbara Plazzeriani. Det var bråttom med giftermålet, då de väntade barn, en son som kom att heta Ernst Leitgeb. Nästföljande barn blev en dotter, Anna-Maria-Catharina, och det var ingen mindre än Joseph Haydns penningslösande fru, Anna Apollina, som blev gudmor vid dopet den 3 juli 1762 och man kan väl förutsätta, att en del pengar föll på makarna Leitgebs bord. Det är också troligt, att Joseph Haydn skrev hornkonserten, nr 1 i D, vid detta tillfälle som en present till Leitgeb. Konserten skulle kunna ha varit skriven dagarna innan, den bär inskriptionen: "Skriven efter dagens arbete i sömnen".

Leitgebs vänskap till Joseph Haydn förde honom som hornist till Esterhazys Slottsorkester med samma lön som Haydn. Han lämnade dock denna tjänst redan efter en månad av okänd anledning, men en notering av Haydn kan tyda på att han blev avskedad.

Några månader senare (1763) hade Leitgeb fått en ny anställning i Salzburg som Jägarhornist i Ärkebiskopens Orkester. Hans ryktbarhet som duktig hornist gav honom en bra lön, nästan dubbelt så mycket som de andra blåsarna i orkestern. Detta medförde avundsjuka, bl.a. klagade en hovsångare Joseph Nikolaus Meissner på att han hade 25 Gulden, medan Leitgeb, som bara var instrumentalist, hade 30 Gulden.

Leitgeb kom att stanna på denna tjänst i 14 år. Under denna tid kom Leitgeb att bli mycket god vän med familjen Mozart.

Kort före Leitgebs anställning hade Michael Haydn (bror till Joseph Haydn) blivit anställd i Salzburg som hovkompositör och andre konsertmästare. I Salzburg fanns också trombonevirtuosen Thomas Gschladt (Schlatt). Leitgeb, Gschladt och Michael Haydn blev snabbt goda vänner och sågs ofta dinera tillsammans på krogen. Konserten av Haydn för horn, trombone och orkester härstammar med största sannolikhet från dessa tre herrars vänskap.

Vintermånaderna 1769/70 hade Leitgeb fått ledigt från tjänsten i Salzburg för solistuppgifter. I *Frankfurt am Main Postzeitung* blev han omtalad efter en serie solokonsertser:

Det är en ära för vår stad, att de mest kända artisterna och virtuoserna kommer hit för att visa sina färdigheter. Nyligen hade vi turen att få beundra herr Holtzbogen

[violinist] i en konsert, liksom herr Leitgeb på horn, redan känd i dessa trakter. Dessa båda artister håller en så exceptionellt hög nivå, att de får allas beundran och applåder.

Senare detta år reste Leitgeb till Paris för att vara solist vid två Concerto Spirituel. Vid båda tillfällena spelade han eget komponerade hornkonsertser. Efter den första konserten 1:a april skrev kritikern i *Mercure de France* följande:

Applåderna var välförtjänta på grund av den superba talang som han visade utförandet av sin egen konsert.

Senare skriver kritikern bl.a:

...att tonen som Leitgeb producerar är en oavbruten källa av under för åhörarna. Hans främsta kvalitet är förmågan att sjunga på hornet i adagion lika perfekt som den mest mjuka, intressanta och helt rena sångröst.

Vi går fram till år 1772, då vi kan följa honom i en brevväxling mellan Leopold Mozart och hans fru.

14 nov. 1772.

Herr Leitgeb vill alltså komma till Rom. – Jag skriver till honom, om det finns något här att göra (Milano), det är svårt att säga. – Hur har han det med tillåtelsen att vara ledig? Säg till honom, att när han kommer skall han vara finkladd, för han kommer helt säkert att göra ett ärofullt intryck, men säg åt honom att komma snart.

1 jan. 1773.

Jag är förundrad över att Herr Leitgeb inte har åkt från Salzburg än, när han nu hade sådana tankar!

23 jan.

Wolfgang är ledsen att höra att Leitgeb kommer försent för att kunna höra hans opera [Lucio Silla].

13 feb.

Leitgeb kom för 8 dagar sedan, och nästföljande söndag besökte han oss. Därefter såg jag inte honom på 2 dagar. Övernattar i målarkvarteren, (där det inte kostar honom något) hos Martin Knoller, en kvarts gångväg härifrån. Han har hittills gjort ett fint intryck och han kommer med all säkerhet att tjäna bra här. Skulle en konsert bli av, som Kavaljererna vill arrangera åt honom, inbringar det en skön slant. Jag ger honom i så fall utan tvekan 100 Cigliati. Lombardei-Statthalter Ferdinand vill också höra honom.

1777 flyttade Leitgeb till Wien (Altlerchenfeldt). Han lånade pengar av Leopold Mozart och köpte en osthandel, senare beskriven av Leopold som varande lika liten som en snigels hus. Troligtvis var detta svärfaderns osthandel.

När Leitgeb flyttade från Salzburg bad han både Michael Haydn och Wolfgang om en hornkonsert. Det är troligt att Michael Haydn skrev sin hornkonsert vid detta tillfälle till Leitgeb. 1779 hittar man i räkenskaperna för Kungliga Hovteatern i Wien uppgifter om, att det fanns två fast anställda valthornister. De båda var Jakob Eisen och Leopold Leitgeb. Kunde denne Leitgeb möjligtvis vara en bror till Joseph? Det finns också en uppgift om att Joseph Leitgeb assisterade till Eisen p g a sjukdom och erhöll då 31 Gulden.

1781 kom Wolfgang Amadeus Mozart till Wien för att stanna för gott. Han började skriva på en hornkonsert, men övergav den dock innan han skrivit den färdig. Efter Mozarts död förnekade Leitgeb, att han kände till denna konsert, och det är därför troligt, att den är skriven till någon annan, troligtvis Jacob Eisen.

År 1800 hade i alla fall Eisens änka partituret till konserten. Detta manuskript var intakt fram till 1856, då Mozarts son, Carl Mozart, gav bort sidor ur Wolfgangs kompositioner till vänner och bekanta för att fira minnet av Wolfgangs 100-åriga födelsedag. Några av dessa sidor har sedermera

samlats samman och 1990 fann man de saknade 60 takterna i Konsertrondot, KV 371, som är sista satsen i denna konsert. 2:a satsen saknas helt och 1:a satsen existerar i en rekonstruerad form, baserad på de småstumpar man funnit.

1782 hade Leopold Mozart beklagat sig för Wolfgang att han fortfarande inte betalt tillbaka lånet för ostaffären. Den 8:e maj skrev Wolfgang till Leopold följande:

Var snäll och ha lite tålamod med stackars Leitgeb! Om Pappa kände till, hur han har det och hur eländigt han drar sig fram, skulle Pappa säkert känna medlidande med honom. Jag skall tala med honom, och jag är säker på, att han undan för undan kommer att betala av sin skuld till Pappa.

Det första verk man med säkerhet vet att Mozart skrev till Leitgeb är hornkvintetten, KV 407, kallad Leitgebkvintetten eller Osthändlerkvintetten. Den är skriven för horn, violin, 2 viola och cello. Det är ett skämtsamt men älskvärt stycke, som måste spelas med glimten i ögat för att göras rättvisa.

1783 skrev Mozart en hornkonsert till Leitgeb. Det är den konsert vi normalt kallar för nr. 2, KV 417.

Mozart skojade ofta med Leitgeb och infallen var inte sällan grova, vilket t ex. gäller dedikationen:

Wolfgang Amadé Mozart hat sich über den Leitgeb Esel, Ochs und Narr, erbarmt zu Wien den 27 Mai, 1783.

Uppe i vänstra hörnet har han med rödpenna tillfogat: *Leitgeb Esel!*.

1785, kort efter Leitgeb's frus död, började Mozart skriva en konsert i E. Orkesterinledningen är magnifik, men när solohornet kommer in och har spelat några takter, slutar konserten. Varför den aldrig blev färdigskrivna vet man inte, men det troliga är att Mozart behövde tid till att bli färdig med Figaros Bröllop och sedan glömde bort den.

1786 kom nästa konsert från Mozarts hand: *Ein Waldhornskonzert für den Leitgeb 26 Juni 1786* (Nr.4 K.V.494). I denna konserts andra sats skriver Mozart med olika färger (rött, grönt,

blått och svart), och spekulationerna har varit många om innebörden. Personligen tror jag att det var ett av Mozarts lite barnsliga infall och ett sätt att roa sig på, för att göra Leitgeb förvånad och frågande.

Den 27:e juli 1786 komponerade Mozart 3 hornduetter. Överskriften lyder: Nedtecknade under tiden spelande kägelspel. (Med herrar Leitgeb, och kanske Eisen eller Rupp och en av bröderna Steinmüllers eller Hörmann).

1:a-hornstämman går upp till noterat G ovanför höga C! Mozart har inte angivit tonarten, men det är under alla omständigheter extremt högt och ovanligt från Mozarts sida. På samma notpapper som dessa duetter finns även andra hornduetter, de sk Kegelstättduetterna. Dessa är skrivna av någon annan (ej Mozarts handskrift), så att det har varit ett gäng hornister Mozart roat sig med är säkert.

Nästa konsert till Leitgeb skrev Mozart 1787. Det är den konsert vi kallar för nr 3 KV 447. Denna konsert har man tidigare trott vara skriven innan 1787, med anledning av att den inte finns med i Mozarts egen förteckning över kompositioner, som han började katalogisera 1784.

Dr Alan Tyson gjorde för några år sedan en analys av papperet och det visade sig att konserten är skriven på notpapper av samma slag som Mozart använde till operan Don Juan (1787). Detta årtal passar bra med tanke på stämföring och mognad i skrivsätt.

Personligen anser jag att konserten är Mozarts bästa för horn och kanske den bästa någonsin skriven. Den är i alla fall den allmänt mest omtyckta.

Hornkonserten skiljer sig från tidigare konserter till Leitgeb genom att hornstämman har ett mindre omfång, vilket tyder på att Leitgeb inte kunde röra sig i det övre registret lika ledigt som tidigare. Leitgeb var då 55 år gammal.

I Rondosatsen har Mozart skrivit *Leitgeb* över två fermater och ville därigenom visa att Leitgeb kunde fylla ut dessa med egna ideer.

1787 var också det år då Leitgeb fick en valthornstjänst hos Fürst Grassalkovich (Krassalkovich) i Pressburg, Der Wiener Tonkünstlerwitwen und Waisensozität.

KV 412, med Mozarts kommentarer ovanför hornstämman

Den sista konsert Mozart skrev för Leitgeb var en i D-dur, den vi kallar för nr. 1, KV 412. Omfånget på hornstämman är detsamma som i KV 447, dock flyttad en ton ned från Ess-dur till D-dur.

Endast I:a och sista (Rondo) satsen finns bevarad. Instrumenteringen i de båda satserna skiljer sig, beroende på att Mozart noterade blåsarstämmorna (Oboe och Fagott) på ett separat notark och enbart I:a satsens blåsarstämmor finns bevarade.

Den normalt spelade Rondosatsen är ett arrangemang av Franz Xaver Süssmayr (1766-1803), som var elev till Mozart och som efter Mozarts död bl.a. skrev färdigt Requiem, KV 626, efter Mozarts anvisningar.

Den ursprungliga rondosatsen i D-dur konserten är mycket elegantare än Süssmayers, som skiljer sig avsevärt från Mozarts komposition. Ovanför hornstämman har Mozart skrivit en text till Leitgeb (sedvanligt grov och fräck) som lyder:

Adagio... à lei Signor Asino... animo... presto...

sù via... da bravo... Coraggio... e finisci già...

a te... bestia... o che stonatura... Ahi!... Ohime!...

bravo poveretto!... Oh, seccatura di coglioni!... (Oh Dio che velocità!) a che mi fai ridere!... ajuto... respira... un poco... avanti... Questo poi va al meglio... e non finisci nemmeno?...

A porco infame!... oh come sei grazioso... Carino!... asino... ha ha ha... respira!... Ma intoni almeno una, cazzo!

bravo... bravo... evviva!... e viene à secarmi per la quarta, e Dio sia benedetto per lultima volta...

...ah termine, ti prego!... oh maledetto... anche bravura?

bravo!... oh--- trillo di pecore--- finisci? - grazie al ciel! basta, basta!---

I översättning:

Långsamt... för er, Herr Åsna... framåt... snabbt...

vidare... bravo... Mod... är du färdig nu?...

för dig... odjur... å vilken dissonans. Ahi!... Ohime!...

bravo arma stackare!... Oh, testikeltortyr! (Gud, va fort!) du får mig att skratta... hjälp... andas... något mer... framåt... nu är det lite bättre... fortfarande inte färdig?...

Avskryvda gris!... hur behagfull du är... Kära!... lilla åsna... ha ha ha... andas!... Spela åtminstone en ton rent, arsel!

bravo... bravo... hurra!... nu kommer du att tortera mig för fjärde, tack och lov för sista gången...

...jag ber dig, sluta nu!... oh jäklar... igen med bravur?...

bravo!... oh--- drill som ett får bräker--- färdig?-himmelskt tack! basta, basta!

Leitgeb hade genomgående i sitt vuxna liv i likhet med Mozart en dålig

ekonomi. Den 26:e januari 1800 skriver notförläggaren J. A. Andre, att han har fått utdrag ur en hornkonsert från Leitgeb skriven av Mozart (nr 4 KV 495), och att Leitgeb vill sälja manuskriptet, men bara om han får bra betalt.

År 1811 dog Leitgeb och efterlämnade vid bouppteckningen skulder på 1286 Gulden.

Leitgeb har ofta felaktigt blivit omskriven som en medioker hornist och ett dumhuvud. En riktigare beskrivning skulle i stället vara att Leitgeb var en förträfflig hornist med en sjungande vacker ton. Han var också en av de första hornisterna som använde handhornstekniken virtuost. Att han däremot inte var särskilt väluppfostrad och hade svårt att umgås i de "finare" sällskapen, bevisar inte, att han skulle vara något dumhuvud. Vänskapen till Mozart är något vi alla skall vara glada för, annars hade dessa underbara hornkonserter tillägnade Leitgeb inte kommit till.

Mina favoritinspelningar av verk omtalade i avsnittet.

- Michael Haydn: Hornkonsert i D

Horn: Barry Tuckwell
Academy of St.-Martin-in-the-Fields
Dir.: Neville Marriner
DECCA CD 436 222-2

- W. A. Mozart: Hornkonserter

Horn: Dennis Brain
Philharmonia Orchestra
Dir: Herbert von Karajan
EMI CDC 5 55087 2

- Hornkvintett KV 407

Horn: Ib Lanzky-Otto
Uppsala kammarsolister
FOUR LEAF RECORDS FLC-CD 103

På Naturhorn :

- Mozarts hornkonserter

Horn: Lowell Greer
Philharmonia Baroque Orchestra
Dir: Nicholas McGegan
HARMONIA MUNDI FRANCE 907012

- Hornkvintett KV 407

Horn: Lowell Greer
Aston Magna Kvartett
HARMONIA MUNDI FRANCE 907059

Litteratur:

Fitzpatrick: *The Horn and Horn Playing 1680-1830*
Oxford University Press 1970

Franzén: *Mozarts brev*
Natur och Kultur 1991

Pisarowitz: *Mozarts Schnorrer Leutgeb*
Mozarteum 1970

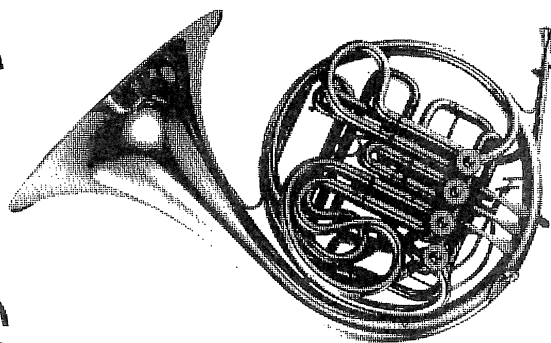
Pizka: *Das Horn Bei Mozart*
Pizka Edition 1980

Thomas Ekman

YAMAHA

FRENCH HORNS

RING för information
MUSICA-blåsexperten ab.

Tel o fax 0491-120 40

Besöksadress: Stenåldersvägen 3

572 40 OSKARSHAMN

Svenska skivnyheter

av Thomas Ekman

Göteborgshornisten Per Göran har spelat in Lars-Erik Larssons concertino för horn och stråkorkester. Detta är för övrigt den tredje svenska inspelningen av detta verk. (De andra två är med Ib Lanzky-Otto respektive Sören Hermansson.)

Inspelningen ingår i en serie där alla Lars-Erik Larssons tolv concertini är inspelade.

Solister på denna skiva:

- Göran Marcusson, flöjt
- Mårten Larsson, oboe
- Urban Claesson, klarinett
- Anders Engström, fagott
- Per Göran, horn
- Bengt Danielsson, trumpet
- Lars-Göran Carlsson, trombone

Orkester: Camerata Roman

Dirigent: Jan Stigmer

Lars-Erik Larsson

Twelve Concertinos 1-7

INTIM MUSIK IMCDO30

insp 1994

Under det senaste halvåret har det utkommit två nya skivor med Sören Hermansson. Den senaste inspelade finns på skivmärket opus 3 och titeln är *Horn och Orgel*. Repertoaren

är mycket begränsad, och följaktligen finns det mesta med på denna skiva (jag saknar Sixten Sylvans *Largo*). Denna skiva bör intressera alla hornister som har för avsikt att spela program med orgel.

Camille Saint-Saëns, Andante

August Körling, Pastorale

Hugo Alfvén, Notturmo Eligiaco, op 5 (mer om detta stycke på nästa sida)

Henk Badings, Canzone

Köpes:	Säljes
Begagnat dubbelhorn F/Bb köpes. Gustav Jannert 0515-18326	Helt nytt Paxman dubbelhorn F/Bb Modell 25 M Pris: 37000:- Malcolm Page 031-18 09 25
Begagnat dubbelhorn F/Bb köpes. Elizabeth Zethson 0515-106 49	
Dubbelhorn F/Bb eller kompensationshorn F/Bb. Gärna Alexander. Per Larsson Tel: 0322-364 88	

Bernhard Reichel, *Sonata da Chiesa*
Georg Hoeberg, *Andante*
Oskar Lindberg, *Gammal Fäbodpsalm*
Traditionell, Aftonpsalm från Rosentorp
Bernhard Krol, *Missa Muta*, Op 55

Horn: Sören Hermansson
Orgel: Per-Ove Larsson
OPUS 3, CD 19501
inspelad 1995

Den andra inspelningen med Sören Hermansson är Anders Eliassons hornkonsert, som är ett beställningsverk från Sören. Den uruppfördes i Göteborg 1992. Dess underrubrik är *Farfalle e ferro* – Fjärilar och järn, och dess skiftningar mellan järnhårt hamrande hornspel och mjukt drömmande, blir övertygande framfört av Sören tillsammans med Österbottens kammarorkester, dirigerade av Juha Kangas. Det är ett imponerande arbete Sören Hermansson lägger ner på att få våra samtida tonsättare att skriva för hornet. Folke Rabes konsert, som jag skrev om i förra numret och denna konsert av Eliasson berikar verkligen vår repertoar, och det kommer fler intressanta verk framöver. Skivan med Eliassons hornkonsert rekommenderas.

Anders Eliasson:
Hornkonsert, *Desert Point*, *Violinkonsert*
Horn: Sören Hermansson
Violin: Jari Valo
Mellersta Österbottens kammarorkester
Dir: Juha Kangas
CAPRICE CAP 21422

Stockholm Kammarbrass (Anna Axelsson, horn) har kommit med sin tredje skiva på skivmärket BIS. Den har fått titeln *Clockworks* efter Mats Larssons komposition med samma namn som finns på denna skiva.

Ensemblen är i ständig utveckling och jag kan inte minnas att jag hört något som slår denna skiva när det gäller brassensemblespel. Om ni har tänkt er att bara köpa en skiva i år, köp denna!

Clockworks

Igor Stravinsky, arr J. Agnas: *Ragtime*
André Previn: *Four Outings for Brass*
Leonard Bernstein: *Dance Suite for Brass Quintett*
Jan Bach: *Rounds and Dances*
Igor Stravinsky: arr J. Agnas: 3 danser från *Historien om en soldat*
Mats Larsson: *Clockworks*

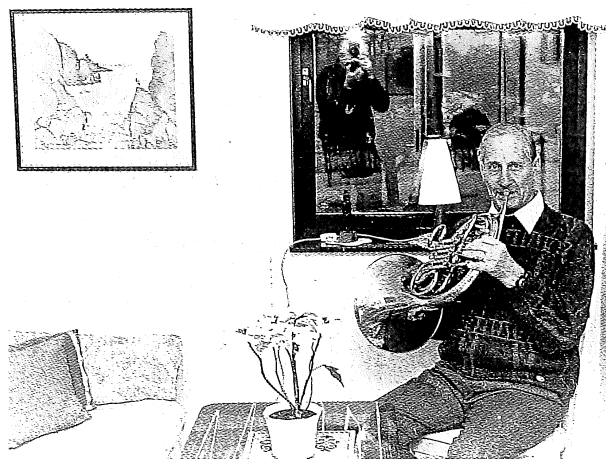
Stockholm Chamber Brass (Stockholms Kammarbrass)

Trumpet: Joakim Agnas, Urban Agnas
Horn: Anna Axelsson
Trombone: Jonas Bylund
Tuba: Lennart Nord
Slagverk: Johan Silvmark
Piano: Roland Pöntinen, Love Derwinger

BIS CD-688 inspelad 1994

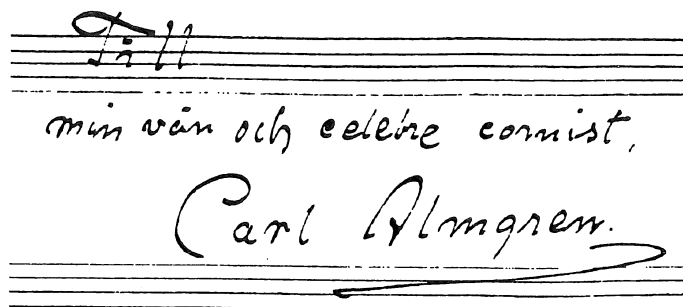

Thomas Ekman

Och så har vi nåtts av budet att SHS-medlemmen och forne solohornisten i Norrköpings symfoniorkester **Bo Kjellén** har avlidit.

Bo Kjellén föddes 1921 och blev musikelev 1936. 1939 började han på Akademien och studerade där för Axel Malm. 1945 anställdes han i Norrköpings symfoniorkester där han blev kvar i 41 år, tom 1986. Bo Kjellén dog 30/5 1995.

Elegi

Hugo Alfvén

Hugo Alfvén komponerade 1897 Elegi för horn och orgel. Verket uruppfördes i Klara Kyrka november 1898 av hovkapellisten Carl Almgren med tonsättaren vid orgeln. Konserten anordnades av organisten Albert Lindström. Alfvén använde verket senare vid sina Uppsalakonsalter, men stycket fick en renässans först när hornisten Axel Malm och organisten Otto Olsson reviderade den pianistiskt skrivna orgelstämman.

Carl Almgren

Verket publicerades på Alfvéns 80-års dag 1952 med titeln Notturmo Elegiaco tillsammans med en transkriberad solostämman för cello.

Stämmorna tillägnades Alfvéns kompositions lärare Johan Lindegren. Partituret tillägnades Carl Almgren. Cellostämman tillägnades Axel Malm

För några månader sedan erhöj jag en kopia på partiturotografen som finns i privat ägo. Revideringen av orgelstämman är givetvis intressant att

Hugo Alfvén

studera, men mest förvånansvärt är en del smärre ändringar i hornstämman. Det skulle vara intressant att vid något tillfälle få höra originalversionen med horn och piano.

Eventuella exekutörer får gärna höra av sig till undertecknad för en uppförandekopia.

Lennart Stevansson

Axel Malm

Ny bok för hornister

Thoughts on playing the horn well

Frøydis Ree Wekre

Frøydis Ree Wekre, professor vid Musikhögskolan i Oslo, har samlat sina tankar och erfarenheter som hornist och lärare i en bok om hornspel. Den är skriven på engelska och har titeln *Thoughts on playing the horn well*, med underrubriken *Also containing suggestions for warm ups and other exercises*. Översatt till svenska: *Tankar kring att spela horn bra och Även innehållande förslag till uppvärmningar och andra övningar*. Boken är ingen heltäckande lärobok utan är kanske mera avsedd att ge tips till lärare, högskolestuderande samt till den vuxne hornisten, såväl amatör som proffs. Jämförd med t.ex. Philip Farkas bok *The Art of French Horn Playing*, som är skriven på ganska svårförståelig engelska med mängder av fackuttryck och krångliga ord, så är denna bok mycket lättläst och har föredömligt korta avsnitt i olika frågor om hur man spelar horn.

Boken är indelad i sexton kapitel av vilka de flesta har en titel som börjar med "Tankar kring" Första kapitlet "Tankar kring att spela horn bra och värma upp", är det längsta och mest utförliga med många notexempel som Frøydis delvis "lånat" från andra lärare och musiker. För mig, som har haft i stort sett samma typ av uppvärmning i flera år blev dessa övningar en nyttig påminnelse om att våga vara kreativ i övandet även under uppvärmningen och inte fastna i gamla rutiner.

Det näst längsta kapitlet är det tredje med titeln: "Tankar kring ansiktsmusklernas arbete" där Frøydis tar upp sådana kluriga saker som munstyckets placering, munstyckspress, musklerna innanför och utanför munstycksringen och öppningen mellan läpparna. Hon presenterar olika lösningar och idéer som förespråkas av andra lärare och pekar på för- och nackdelar. Avslutnings-

vis talar hon om vad hon själv föredrar med en i mitt tycke klar och tydlig argumentation.

Ett mycket viktigt och intressant kapitel är "Tankar kring att vara sin egen lärare". Detta är en av grundpelarna i Frøydis metodik och den grundar sig på att man ska bygga upp sitt självförtroende med att tänka i positiva termer. Då kan man också vara öppen för att förändra sitt övande så att man blir mer effektiv och kan höja kvalitén på övningarna.

Resten av kapitlen är korta och tar upp bl.a. övning, dynamik, klang, andning, intonation, memorering, styrka m.m. I slutet av boken finns en "Konsertförberedelselista." Här ger Frøydis förslag på olika förberedelser som kan vara användbara när man övar inför ett konsertframträdande.

Hela boken genomsyras av budskapet att man ska vara medveten om vad man gör och varför när man övar. En av fördelarna är att den är lättläst och pedagogisk, så att läsaren på ett enkelt sätt kan tillgodogöra sig Frøydis tankar och råd rörande konsten att spela horn bra.

Jag rekommenderar varmt denna bok, kanske speciellt för hornlärare som kan hämta mycket inspiration ur denna rika källa till sin undervisning.

Sven Eliasson

Festival International de Cors, Bordeaux 6-13 Juli 1995

Malcolm A. Page

Det var sannerligen inte lätt att få information kring detta horn-symposium, och det var nog många som inte visste om det alls. Trots detta var det några deltagare från Sverige, men om det hade varit bättre PR från de franska organisatörernas sida skulle det nog ha blivit fler.

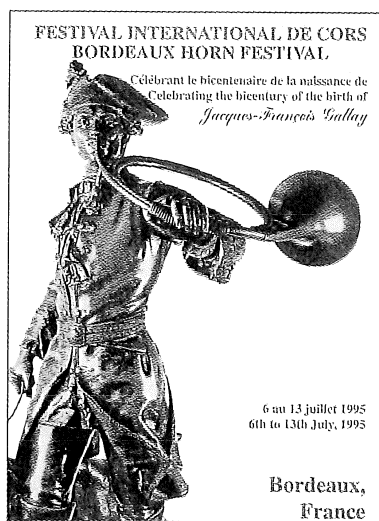
Det kom igång redan på torsdag kväll den 6 juli med en kyrkokonsert som den svenska femmannagruppen Dan Hjalmarsson, PO Blomqvist, Bengt Wiberg, Ingrid Andersson och undertecknad missade. Referaten från dem som plikttroget hade anlät i tid och varit där var mycket positiva, och det lovade gott inför den kommande veckan. Dessa, de övriga svenska deltagarna, var en kvartett från Ingesunds Musikhögskola: Björn Olsson, Daniel Arnesson, Marit Stridlund och Fredrik Torgnysson, Anders Danielsson från Musikhögskolan i Göteborg samt Birgitta Karlsson från Omnibus i Uppsala.

Vi blev verkligen inte besvikna – vilket toppen-horn-möte!

Deltagarantalet blev väsentligt lägre än väntat (PR?), och var omkring 120-130. För oss som var där vändes det till något positivt, eftersom folk kände igen varandra så småningom, och det blev en familjär stämning.

Det dagliga schemat såg ut så här:

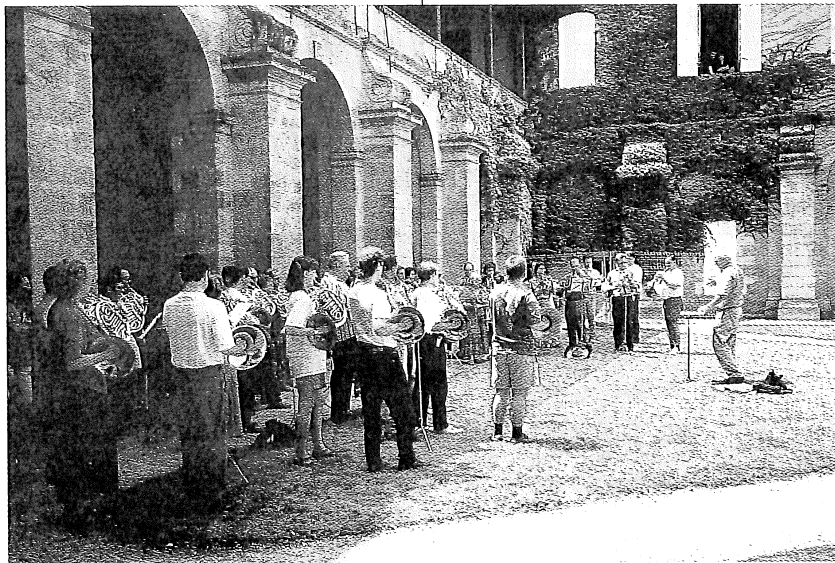
- 09.00-09.45, Ensemblerepetitioner
- 10.00-11.00, Masterclass
- 11.30-12.30, Lunchkonsert
- 12.30, Lunch!
- 14.00-15.00, Masterclass
- 15.15-16.15, Diskussioner
- 16.15-17.15, Ledig (!?)

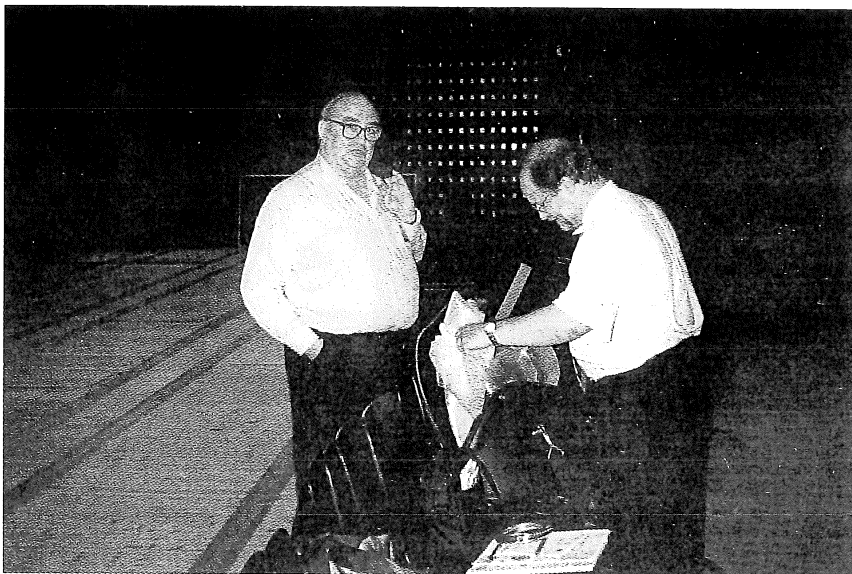
- 17.15-18.15, Eftermiddagskonsert
- 19.00, Middag!
- 20.30, Kvällskonsert

En hel kavalkad av topphornister, både mer och mindre kända, medverkade, och presenterade ett helt kalejdoskop av spel i olika stilar och stilarter, som imponerade på samtliga. Bland toppnamnen kan nämnas Phil Meyers och Howard Wall (New York Phil), Richard Watkins, Frank Lloyd, Michael Thompson, Frøydis Ree-Wekre, Sören Hermansson, Michel Garcin-Marrou, Francis Orval, Pierre Delvescovo, André Cazalet, Hervé Joulain, Thomas Müller, The American Horn Quartet (David Johnson, Charles Putnam, Kerry Turner, Geoffrey Winter).

Frøydis imponerade redan första dagen med ett impromptu-inhopp som föreläsare. Hennes lugna och avspända framträdande, med humor kopplat med koncentrerat allvar - förmedlat på både engelska och franska! – var ett nöje för alla oss nyfikna, som gick därifrån med många guldorn och tankeställare i bagaget.

Hornensemble i det fria

George Barboteu och Michel Garcin-Marrou

Birgitta tar ton på jakthornet

Sören Hermansson uppträdde som solist, i sedvanlig ordning med fullkomligt behärskad teknik och målmedveten auktoritet. Det var den nyinspelade Folke Rabe-konserten som var programmet för dagen, ett verk med tydliga nordiska tongångar, lyriska teman samt tekniska partier, som fick de flesta av oss dödliga att blekna.

De fräscha unga svenska masterclass-påhopparna var Björn Olsson som spelade Mozart nr 2 för Francis Orval, Ingrid Andersson spelade också Mozart nr 2 för Thomas Müller och Anders Danielsson som tog sig an

tredje satsen i Hindemiths konsert för André Cazalet.

Bordeaux-festivalen var ett firande av den berömde och betydelsefulle hornisten och pedagogen Jacques-Francois Gally, alltså 200-års-jubileet av hans födelse. (Alla känner väl till hans etyder, preludier och capricer, men visste ni att samtliga stycken skrevs för naturhorn?) Detta satte sin prägel på programvalet, och man fick en spännande överblick över hornets utveckling från börjans början.

Några experter på naturhorn måste nämnas: Francis Orval i Mozarts hornkvintett och två Gally-etyder,

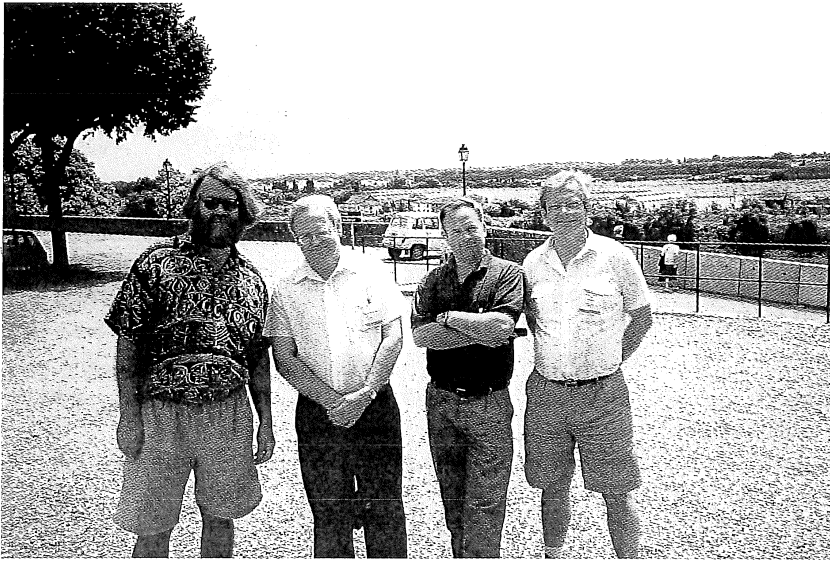
Michel Garcin-Marrou i diverse hornkvintetter och som primarie i Ensemble Raoux, Thomas Müller i den vackraste Beethoven-sonat jag någonsin hört, Michael Thompson i Mozarts fjärde hornkonsert, samt Sören Hermansson i musik av F. Duvernoy för horn och harpa.

Dessutom Ensemble Raoux i Louis-François Dauprats Grande Sextet, ett mycket imponerande och krävande verk, där all horn är i olika tonart, och som även byts från sats till sats! Ensemble Raoux är ett helt nybildat gäng av topphornister, hopplockad på initiativ av Michel Garcin-Marrou. Alla spelade på original Raoux-horn från artonhundratalets mitt och framåt, och två av hornisterna hade spelat naturhorn endast i några få veckor. De första två-tre satserna var otroligt bra, men de många krävande och slitsamma satserna frestade på, och naturliga brister trädde fram. Ändå var det ett fint initiativ, och denna grupp tror jag man kommer att höra mer av i framtiden.

Att ta fram allas egenart och säregna prestationer skulle ta alldeles för mycket tid och plats, men att höra, uppleva och, i viss mån, umgås med dessa fina hornister gav en otrolig stimulans och inspiration till mig själv och många andra jag pratade med. Man fick även uppleva på nära håll legender såsom hornisten och tonsättaren George Barboteu, hornisten och pedagogen Lucien Thevét, tonsättaren Jean-Michel Damase och hornisten Pierre Delvescovo.

Jag får inte glömma att nämna initiativtagaren och organisatören för hela festivalen: Joseph Hirsowitz. Han kommer egentligen från Sydafrika, men var redan som ung aktiv som hornist i Paris. Så småningom blev han solohornist i Orchestre de Bordeaux, och har sedan många år varit hornpedagog på konservatoriet i Bordeaux. Hela ansvaret för festivalen hamnade på hans axlar, och han hade otroligt många trådar att hålla ihop. Det var nog bekymmersamt att det kom färre än väntat, men han verkade avspänd och nöjd när vi tog farväl efter sista ölen efter sista konserten.

Tisdagen den 11 juli drog vi ut med buss på en vinprovingsrunda till diverse vingårdar i St Emilion-distriktet,

Corno-kurs-kvartetten!
Hjalmar, P-O, Kjell, Bengt

Kjell Moseng på Uwe Bartels utställning

och vi fick även ett kort uppehåll i själva staden. Efter varje rundvisning och smakprov fick man köpa själva produkten, och det var flera som tog tillfället i akt och laddade förrådet (detta var alltså före provsprängningarna). Vi besökte fyra vingårdar, och de redan repeterade ensemblerna fick spela av sig ordentligt efter varje besök.

På kvällen den dagen hamnade vi på en utsökt krog, som bjöd på en fantastisk fyrrätters-middag ackompanjerad av fyra olika sorters utsökta lokala viner - vilken fest! Detta var alltså den officiella banketten, då det hölls de obligatoriska tacktalen etc.

Stämningen var så hög att det gjorde inget alls!

Olika grupper hade sen länge stakat ut sina favorit-ölkaféer i Bordeaux. Dessa blev flitigt besökta under veckan, efter dagens aktiviteter, då trevligheterna fortsatte oftast fram på småtimmarna. Även efter banketten, tro det eller ej. Dessa hornister!

Tiderna 12.30 och 19.00, lunch resp. middag, var pass man inte fick missa. Här kom den franska kulinariska konserten till sin rätt. Tre-rätters lunch och fyrrätters middag - inklusive vin. Ville man ha mer vin fick man köpa flaskor till rimliga priser. Och det gjorde vi förstås. Under den sista midda-

gen fick hela köket en rungande applåd från en enstämmig församling, efter några väl valda berömmande ord från undertecknad.

Jag hade äran att få hänga med den rutinerade kvartetten från tidigare hornkurser, såsom Detmold, München, Manchester och en hel drös nordiska hornseminarier. Den består av svenskarna Dan Hjalmarsson (Hjalmar), PO Blomqvist från Trollhättan, Bengt Wiberg från Göteborg och den för många kände hornskivesamlaren, den danskboende norrmannen Kjell Moseng. Kjell kommer nog även till Vingsö till sommaren, så om du har några frågor kring vilka som helst kända eller mindre kända hornister är det bara att fråga. Han kan nog det mesta.

Jag har redan i texten använt en del superlativer, men det räcker inte till när det gäller "The American Horn Quartet". Jag trodde jag måste komma innanför pärlporten för att få höra sådan precision, teknisk fulländning och samtidigt smakfull och nyanserad musikalitet i en hornensemble. De hade en förmiddags-masterclass och en hel kvällskoncert. Här var man verkligen i nutiden med det moderna hornets möjligheter utnyttjade in extremis, dock alltid med smak, stil och panache. Mellan 9-14 januari 1996 ska de uppträda och hålla masterclass på Musikhögskolan i Oslo. Jag rekommenderar starkt de som har möjlighet att resa dit och uppleva dem. Annars finns de på CD, och deras arrangemang går att köpa.

Från Hamburg kom jakthornsentusiasten och instrumentsamlaren Uwe Bartels. Med sig hade han en del av sin samling, med exempel på tidiga jakt-horn fram till två- och treventilshorn med vackert målade klockstycken. Även noter, tavlor, gamla hornskolor och mycket tillhörande kuriosa fanns att skåda. På detta sätt fick man en fin överblick över instrumentets historik och ursprung.

Bland ensemblerna fanns självklart en jakthorngrupp med tidstroga instrument. På konserten i katedralen Saint André framförde de Symphonie de chasse - "Chasses Royales de Chateau de Chantilly" av Jean-Joseph Mouret (1682-1738) och "Messe de Saint-Hubert" komplett! Det var Mi-

Michel Garcin-Marrou

Richard Watkins

Uwe Bartels

chael Höltzel, som dirigerade, även han en mycket känd hornmänniska och aktiv jakthornist. Dessa verk är mångsatsiga, och är skrivna för stor jaktensemble och stråkorkester. För den oinitierade ska jag berätta att de består av en mängd partier växlande mellan hornensemble och stråk, och är i verkligheten praktexempel på dåtidens koncept och möjligheter för instrumentet.

Den avslutande konserten i Palais des Sports (mycket varmt) var en parad av supersolistiska uppträdanden med Orchestre National Bordeaux-Aquitaine och med engelsmannen Adrian Leaper som dirigent. Programvalet talar sitt tydliga språk:

- Georges BARBOTEU "Limites" för horn och orkester, solist André Cazalet
- Jean-Michel DAMASE Konsert för horn och orkester, solist Michel Garcin-Marrou
- Henri TOMASI Konsert för horn och orkester, solist Francis Orval
- Reinhold GLIÈRE Konsert för horn och orkester, solist Richard Watkins
- Robert SCHUMANN Konzertstück för fyra horn, solister The American Horn Quartet (David Johnson, Charles Putnam, Kerry Turner, Geoffrey Winter)

Allt detta blev en otroligt spännande och värdig avslutning på en fin hornfestival.

Malcolm A. Page

**BRASSDOKTORN
SVEN FLOOD AB
FRIGGAGATAN 25
BOX 6082
400 60 GÖTEBORG
TEL. 031-153006**

- * FÖRSÄLJNING OCH REPARATION
AV TRÄ- & BLECKBLÅSINSTRUMENT
 - * MUNSTYCKEN, TILLBEHÖR
 - * RENOVERINGAR, FÖRKOPPRING AV VENTILER
 - * FÖRGYLLNING, FÖRSILVNING AV MUNSTYCKEN
 - * FULLT UTRUSTAD VERKSTAD
- BESTÄLL GÄRNA VÅR KATALOG !

Michel Garcin-Marrou

Värför hornet? Musikutbildning i Frankrike finns inte i den vanliga skolan, utan man går på specialutbildning på ett konservatorium. Det första man får lära sig i Frankrike, oavsett vilken gren man siktar på, är det suveräna not- och gehörssystemet solfège. I klassen i Grenoble blev han rådd av läraren att spela horn, därför att det inte fanns någon som gjorde det (en ganska vanlig anledning till att musiker i unga år väljer ett instrument). Han började spela på sommaren det året, och redan i september kunde han hantera hornet ganska hyfsat. De första lektionerna fick han av Grenoble-konservatoriets hornlärare, Pierre Ravaille, och samtidigt gick han för Lucien Thevét på konservatoriet i Paris.

1961 tävlade han sig till en plats på Paris-konservatoriet, och fick Jean Devémy som lärare. 1962 fick han andra pris i årets horntävling, och 1963 fick han första pris "superieur". Dessa tävlingar är mycket prestigefyllda och betyder mycket för den fortsatta karriären.

Då kom militärtjänstgöringen. Han fick ett kontrakt med Militärmusiken i Paris, så att han undvek att bli skickad lite varstans, och samtidigt kunde han behålla sina kontakter i stan, och även extraknäcka lite grann.

1965 vann han första pris i den internationella horntävlingen i Genève (det är intressant att notera att han gjorde det på ett Selmer kompensationshorn med tre piston-ventiler och F/B-ventil av cylindertyp, ascending tredje ventil, förstås). I två år var han sedan fjärde horn i Opera-Comiques orkester i Paris, med Georges Barbotou som första horn. Sedan kände han ett behov av förändring och fick jobbet som tredje/alternerande första horn i den nybildade Orchestre de Paris. 1987 fick han anställning som första solohorn, och det jobbet har han än idag. Han berättar att det har varit en myck-

et spännande tid, med nära samarbete med dirigenter såsom Charles Munch, Karajan, Solti och Barenboim.

När Orchestre de Paris bildades 1967 gick hela hornsektionen över till Holton-instrument. Syftet var att söka efter en homogenitet kontra individualismen, som var rätt så starkt utpräglad vid den här tiden. Man ska bara lyssna på inspelningar från 50- och 60-talet (prata med Kjell Moseng) för att fatta hur många spelstilar som fanns.

Sen gick alla ganska snart över till Paxman-instrument, inte minst på grund av stabiliteten i intonationen. Michel kunde berätta att det är många franska hornister som spelar på Paxmans instrument.

Hans första instrument var alltså ett Selmer kompensationshorn, det andra var samma modell, fast av märket Couison. Det tredje instrumentet var ett Alexander med "ascending" tredje ventil, i några år. Fjärde var ett Holton F/B dubbel, en kort stund, och sen nummer fem blev ett Paxman, full dubbel F/B i guldmässing, med ett New World klockstycke med krans. Han äger även ett Paxman trippelhorn, men han klarar sig för det mesta med sitt trofasta gamla dubbelhorn.

Första lärarposten, 1975, var i tionde arrondissementet i Paris, samt en tjänst i en av förorterna. Dessa anställningar gav inte mycket pengar, men gav bra pedagogiska erfarenheter. André Fournier, som var första horn i Orchestre de la Radio Paris, var även lärare vid Conservatoire Supérieur de Lyons. När han gick i pension 1989 var det Michel som fick jobbet; en position han fortfarande har idag. Flera av hans elever var i Bordeaux, och de visade en mycket hög standard, både musikaliskt och tekniskt.

Redan som trettonåring var Michel G-M intresserad av naturhorn, och har ägt ett sådant i många år. Han är självlärd på detta instrument. Han bör-

jade att spela i ensembler för tidstrogna instrument i Amsterdam, och fick på det sättet många speltillfällen och möjligheter att utveckla och förbättra sin handteknik, samt (med ett leende) förbättra sin engelska. Han tycker att kunskap om naturhorn är mycket viktigt för hans elever i deras utveckling som moderna hornister, och infogar det i sin pedagogik. De får en naturhornsession en gång i månaden. Hans nyligen bildade Ensemble Raoux tycker han är mycket rolig, och även viktig, för att hålla det historiska arvet vid liv.

På Visingsö kommer han att hålla en timmes föreläsning om hornets början och utveckling, samt spela flera stycken för att visa instrumentets potential.

Det visar sig vara en helt annan situation i Frankrike att ta sig fram som solist på skivor än t ex i England. På inspelningar med Orchestre de Paris kan du höra honom i stycken såsom Pavane och Pianokonsert i G av Ravel, med dessa vackra och krävande solopartier, samt verk från den klassiska repertoaren, t ex Brahms symfonier mm mm. Även Beethovens hornsonat på naturhorn finns, på märket EMI (prata med Kjell!).

Michel Garcin-Marrou är en mycket trevlig och avspänd människa, och han gläder sig ordentligt över att besöka oss i det vackra Sverige.

Malcolm A. Page

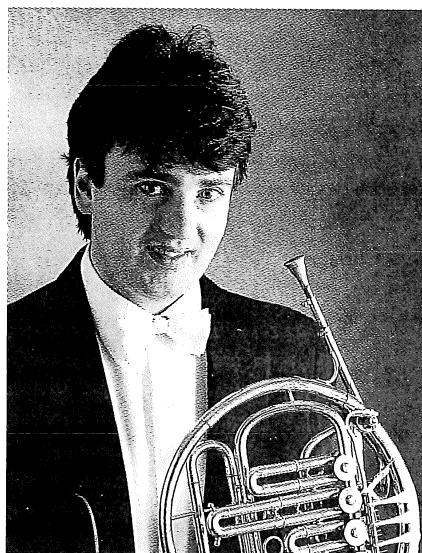
Richard Watkins

Richard kunde berätta, att hans val av valthornet som instrument berodde på hans efternamn, det vill säga bokstaven W. Det var så, att när han var åtta år gammal hade han en mycket entusiastisk musiklejare i skolan. Hon bjöd in en musiker som hade med sig några instrument för ungarna att prova, däribland ett valthorn. Alla fick prova, men för ordningens skull i bokstavsordning. Det var inte en enda som fick fram ett ljud på valthornet. När det äntligen blev Richards tur - han hade haft tillfälle att studera alla andras försök och hade räknat ut hur det skulle gå till - blev det ett fullblodigt klangrikt sound, och därefter var han klassens hjälte hela dagen. Det var då han bestämde sig för att bli hornist.

Som nioåring blev hans första lärare Chrisetta McCloud, som egentligen var kornettlärare, men hon var mycket entusiastisk (nog mycket tack vare hans enorma talang, tror jag). Han blev juniorelev på Royal Academy of Music, som har lördagskurser för minderåriga. Då var han elva år gammal.

Som trettonåring började han i The National Youth Orchestra of Great Britain, och det året spelade han trettonde horn. Ett år senare spelade han femte horn, och året därpå blev han förste hornist. Denna position hade han sedan i fyra år.

Det var när han var tretton år som han började ta lektioner för Ifor James, välkänd hornist i Philip Jones Brass Ensemble, även känd för sin framgångsrika pedagogik. Så småningom blev Richard elev på The Royal Academy of Music (som vi som studerade på The Royal College of Music på den tiden kallade för "the other place"), men bara för ett år. Under det året fick han även lektioner från Derek Taylor, förste hornist i BBC Symphony Orchestra. Sen fick Richard sparken - han hade helt enkelt inte tid att vara student. Han var redan då mycket aktiv i

Philharmonia Orchestra och London Sinfonietta, och även i andra ensembler. Kort sagt, en mycket upptagen ung hornist i frilansvärldens Mecka.

1983 fick Richard fast jobb som tredje horn i Philharmonia Orchestra, och 1985 ryckte han upp till första horn, där han sitter än idag. Ändå har han fortfarande tid för frilans- "sessions", där han får träffa och umgås med "the boys". Han tycker att det är fint att spela i olika grupper. Arbetet blir då varierat och intressant, och han får även frihet att kunna välja själv.

Det blir en hel del kammarmusik, med t ex London Wind Ensemble, och han har medverkat i inspelningar av Poulencs och Ligetis blåskvintetter, Brahms horntrio mm. Han får många engagemang som solist, och uruppför beställningsverk. T ex har Colin Matthews skrivit ett verk för honom.

Hans första instrument var ett kompensationshorn hopsatt av Boosey & Hawkes. Det var ett bra horn, och han använde det i två-tre år. Engelsman som han är har alla hans senare instrument varit av märket Paxman. Han äger för tillfället ett F/B fullt dubbelhorn, modell 20M, ett kompensationshorn, modell 30 (använt i inspelningen

av Glière-konserten), ett B/B Soprano, modell 60, och ett B/F alto, modell 40.

Richard Watkins har varit hornlärare på Royal Academy sedan 1987, tillsammans med Derek Taylor och Philip Eastop. De två senaste åren har han även arbetat på Royal College, men har varit tvungen att sluta där, på grund av tidsbrist. Han tar enstaka privatelever, mestadels från utlandet.

I England tar man väl vara på artister med en sådan talang som Richard, och det har lett till bra skivkontakter. Han har nyss spelat in Glières Hornkonsert på Chandos, och Malcolm Arnolds båda konserter finns på Conifer. En mycket rolig konsert för horn, violin och orkester av engelskan Dame Ethel Smythe är också redan inspelad.

Detta stycke är nog inte känt för de flesta svenska hornister. Det finns även i trio-form med piano, och fungerar jättebra. Jag minns en radioinspelning från tidigt sextotal med Barry Tuckwell som hanterade hornstämman med sedvanlig skicklighet. Det är vacker, romantisk musik med tydlig påverkan av Brahms och stundtals även Strauss, välskrivet för alla instrumenten, med en rolig kadens, lättlyssnad och "gör-rolig" att spela. Jag har en kopia (trio-varianten) om någon är intresserad.

Richard Watkins och hans hustru ser fram emot att besöka oss på Vingsö nästa år. (Hans hustru är väldigt språkkunnig, och förstår en hel del svenska.) Han gläder sig åt att få dela med sig av sin kunskap till alla nyfikna hornister.

Malcolm A. Page

Och så en liten presentation av **Frøydis Ree Wekre** och **Ib Lanzky-Otto** – som även de kommer att verka som lärare och solister på seminariet

Frøydis Ree Wekre föddes i Oslo och började sina musikstudier redan vid fyra års ålder, först på piano och sedan på violin. Det var först när hon var sjutton år som hon började spela horn. Två år senare fick hon anställning som hornist i orkestern på operan i Oslo. När hon var tjugو år blev hon anställd i Oslo filharmoniska orkester och innehade sedan förstahornsplatsen från 1965 till 1990.

Frøydis har studerat för bl.a. Wilhelm Lanzky-Otto i Stockholm och Vitaly Buyanovsky i Leninggrad. Hon har uppträtt som solist och hållit mästarclasser och föredrag i Europa, Japan och Nordamerika. Erkänd som en inspirerande lärare och solist blev hon nyligen utnämnd till professor i horn och kammarmusik vid Musikhögskolan i Oslo.

Hennes inspelningar på skivbolaget Crystal Records från 1980-talet finns nu på en nyutgiven CD. Vill man höra henne i en senare inspelning finns det en CD från Simax från 1994 med tre hornkonserter av norska kompositörer.

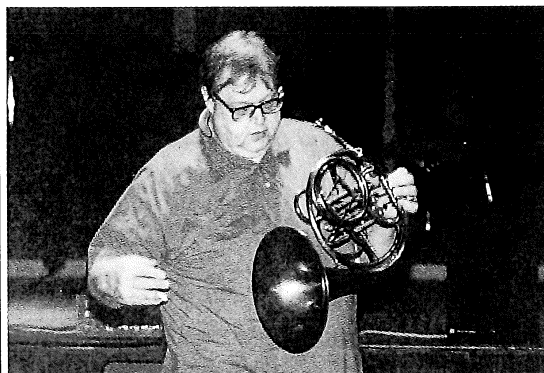

Ib Lanzky-Otto föddes 1940, och var så pass gammal som 16 år när han började spela valthorn, det instrument på vilket han numera räknas en av de ledande i världen. Ibs lärare var förstas pappa Wilhelm, då förste hornist i Stockhomsfilharmonin. Under den första tiden som "privatlev" gjorde Ib stora framsteg och fortsatte året därpå sina studier på musikhögskolan i Stockholm, också där med sin pappa som lärare. Redan efter två års hornstudier anställdes Ib i Hovkapellet, där han stannade i tre år tills han 1961 blev anställd som alternerande förstehornist i Stockhomsfilharmonin. 1967 efterträdde han sin far Wilhelm som stämledare i samma orkester.

Ib Lanzky-Ottos suveränitet när det gäller att behärska det tekniskt svårspelade valthornet, hans förebildliga klangkänsla och musikalitet gjorde honom snart uppmärksam internationellt. Han har nu under många år varit verksam som solist och lärare vid sidan av sitt ordinarie arbete. Förutom i de nordiska länderna har Ib givit konserter i ett flertal länder, bl.a. USA, Schweiz, tidigare DDR och Tjeckoslovakien. Under flera år undervisade han också på mästarcurser vid Institut de Hautes Études Musicales i Montreux. Han har dessutom vid flera tillfällen undervisat vid det årligen återkommande "International Horn Work Shop" i USA.

Under senare år har han varit gästlärare vid Sibeliusakademien i Helsingfors och vid Pariskonservatoriet.

Ib har också under årens lopp spelat in ett flertal grammofonskivor.

Sven Eliasson

Svenska Hornsällskapet

inbjuder till tolfte

Nordiska Hornseminariet

30 juni - 7 juli 1996

Solister/Lärare:

Michel Garcin-Marrou, Orchestre de Paris

Richard Watkins, London Philharmonic Orchestra

Professor Frøydis Ree Wekre, Oslo

Ib Lanzky-Otto, Stockholms Filharmoniska Orkester

På programmet står konserter, ensemblespel, mästarklasser, enskilda lektioner och hornpedagogiska föredrag och diskussioner. Man kan delta hela veckan eller enstaka dagar och man kan vara aktiv eller passiv deltagare alltefter som man själv önskar.

Kursavgiften är 3600 kr för hela veckan och inkluderar kost och logi.

För ytterligare information och anmälan skriv till:

*Svenska Hornsällskapet
c/o Annmari Wangin
Bagaregatan 17
590 60 Ljungsbro
Tel: 013-622 49*